

Verkennend natuuronderzoek locatie Park Suyderwijk te Drachten

Onderzoek naar het (potentieel) voorkomen van beschermde
soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescher-
ming

Datum: 13-07-2020
Auteur: A. Tuitert
Opdrachtgever: Aveco de Bondt
Rapportnummer: AT/2020/13.07
Versie: D1

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor een perceel aan De Lanen in Park Suyderwijk in Drachten bestaan herontwikkelingsplannen, waarbij nieuw van enkele vrijstaande woningen is gepland. In opdracht van Aveco de Bondt is hiervoor een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de mogelijke effecten van de voorgenomen herontwikkeling op beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1: Globale ligging studiegebied (rood omcirkeld).

1.2 Doel

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten of gebieden of sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van Friesland aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van effecten op beschermde gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN dan is mogelijk een "Nee, tenzij-toets" aan de orde.

1.3 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft een perceel in het Park Suyderwijk in Drachten dat bestaat uit grasland met enkele jonge knotwilgen en een strook struweel in de vorm van opschot van jonge zwarte elzen en een opslagterrein voor groenafval. Aan de noordzijde grenst het perceel aan een vijverpartij met natuurvriendelijke oevers. Tijdens het veldbezoek was het gras net gemaaid en op hopen aan de weg gelegd.

Foto 1 t/m 4: Indruk onderzoeksgebied.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten die significante gevolgen voor deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie).

Indien significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet op voorhand met zekerheid zijn uit te sluiten, is in ieder geval een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbe- palingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als be- doeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vo- gelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur op- zettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als be- doeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidings- gebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te ver- nielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, op- zettelijk te doden of te vangen;

- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur

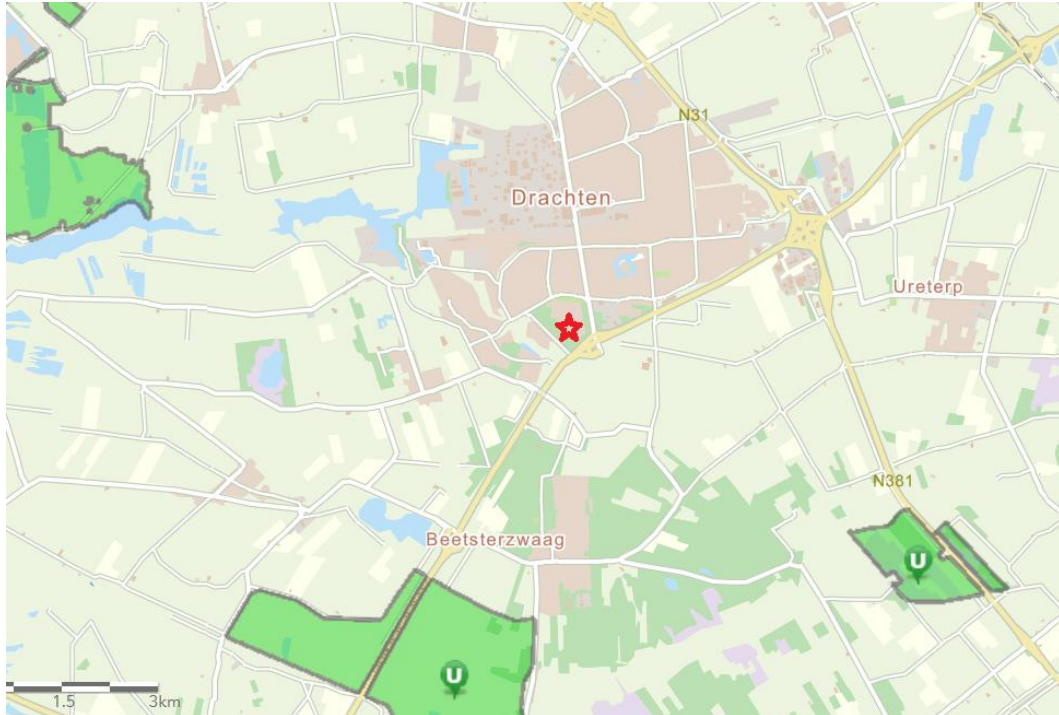
In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN/EHS in Friesland zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Friesland.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Van Oordt's Mersken op ca. 4,5 km afstand van het onderzoeksgebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand (> 5 km) van het onderzoeksgebied.

Figuur 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden (groene kleur) ten opzichte van het onderzoeksgebied (rode ster). Bron: Interactieve viewer provincie Friesland.

Het onderzoeksgebied ligt op relatief grote afstand van omliggende Natura 2000-gebieden aan de rand van de stad Drachten in de woonwijk Park Suyderwijk. Van optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Gelet op de ligging van het onderzoeksgebied aan de rand van Drachten en de beperkte impact van de ingreep (reguliere bouwwerkzaamheden), kan verstoring van soorten in op relatief grote afstand gelegen Natura 2000-gebieden door licht en geluid op voorhand worden uitgesloten. Stikstofeffecten tijdens de bouw en gebruiksfase kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Aan de hand van stikstofberekeningen zal vastgesteld moeten worden of sprake is van een toename aan stikstofdepositie op omliggende gevoelige Natura 2000-gebieden. Voor andere aspecten dan stikstofdepositie is geen sprake van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is voor die aspecten niet aan de orde.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het onderzoeksgebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het dichtbijgelegen NNN gebied ligt op ca. 550 meter afstand van het onderzoeksgebied. Aangezien het onderzoeksgebied buiten de begrenzing van het NNN ligt en de provinciale ruimtelijke verordening van Friesland geen bepalingen ten aanzien van externe werking kent, is nadere toetsing aan de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van Friesland ten aanzien van het NNN niet noodzakelijk. Gelet op de kleinschaligheid van de voorgenomen ingreep (reguliere bouwwerkzaamheden van vier woningen aan de rand van Drachten in een woonwijk) wordt een significante aantasting van

de wezenlijke kenmerken en waarden van het op grote afstand gelegen NNN overigens ook niet verwacht.

*Figuur 3.2: Ligging Natuurnetwerk Nederland ten opzichte van het onderzoeksgebied (rode ster).
Bron: Interactieve viewer provincie Friesland.*

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 26 juni 2020 heeft een verkennend veldbezoek in het onderzoeksgebied plaatsgevonden. Op basis van een expertoordeel is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het onderzoeksgebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie.

Aanvullend op het veldbezoek is in openbaar toegankelijke bronnen zoals www.waarneming.nl gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten uit het onderzoeksgebied en de wijdere omgeving.

4.2 Flora

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde plantensoorten bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied is ook niet geschikt als groeiplaats voor beschermde plantensoorten. Het bestaat uit een intensief bemaaid grasperceel en een strook met opslag van jonge zwarte elzen. De oeverzone van de naastgelegen vijver net buiten het onderzoeksgebied is botanisch wel waardevol. Hier zijn tijdens het veldbezoek soorten als grote ratelaar, watermunt en rietorchis aangetroffen. Waarschijnlijk zijn deze soorten uitgezaaid langs deze nog niet zo lang geleden aangelegde vijver. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.3 Vogels

Er is geen bebouwing in het onderzoeksgebied aanwezig waarin gebouwbewonende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zoals huismus en gierwaluw kunnen broeden. In de bomen in het onderzoeksgebied zijn geen nesten aangetroffen van boombewonende vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Aanwezigheid van nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats in het onderzoeksgebied kan op voorhand worden uitgesloten. Wel kunnen in het onderzoeksgebied op verschillende plekken vogels broeden waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Bijvoorbeeld in struweel, hoog gras en de oeverzones van de naastgelegen vijver. Dergelijke vogelnesten mogen gedurende het broedseizoen als ze in gebruik zijn niet worden aangetast of verstoord. Buiten het broedseizoen zijn dergelijke nesten niet beschermd en mogen ze worden weggehaald. Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 Vleermuizen

Er is geen bebouwing in het onderzoeksgebied aanwezig waarin gebouwbewonende vleermuizen kunnen verblijven. In de bomen in het onderzoeksgebied zijn geen holtes, kieren of gaten aanwezig waarin boombewonende vleermuizen kunnen verblijven. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Wel kan het onderzoeksgebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen. Zowel boven het grasveld als de naastgelegen vijver kunnen vleermuizen foerageren. Dit geldt ook voor de strook met struweel en opslag van zwarte elzen. Van essentieel foerageergebied is echter geen sprake. In de directe omgeving is veel groen, bos en water aanwezig. Er blijft ruim voldoende voor vleermuizen optimaal foerageergebied in de directe omgeving aanwezig. De functionaliteit van het Park Suyderwijk als foerageergebied voor vleermuizen komt niet in het geding. Aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen kan op voorhand worden uitgesloten vanwege het ontbreken van doorgaande lijnvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen.

Nader onderzoek naar vleermuizen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4.2 Overige zoogdiersoorten

Het onderzoeksgebied is ongeschikt als leefgebied voor niet-vrijgestelde soorten overige zoogdieren zoals das, boommarter, eekhoorn en otter vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied. De oeverzone van de nabijgelegen vijver is ter plaatse van het onderzoeksgebied ook ongeschikt voor een soort als waterspitsmuis, vanwege het ontbreken van voldoende dekking langs de oever in de vorm van riet of kruidenrijke oevervegetatie. Aanwezigheid van niet-vrijgestelde beschermde soorten overige zoogdieren in het onderzoeksgebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar overige zoogdieren of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

Er zijn geen waarnemingen van niet-vrijgestelde beschermde soorten vissen, amfibieën of ongewervelden bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek is geen geschikt biotoop voor beschermde soorten vissen en amfibieën aangetroffen. In het onderzoeksgebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig dat kan dienen als leefgebied voor beschermde vissoorten of als voortplantingswater voor beschermde soorten amfibieën. De naastgelegen vijver is wel geschikt voortplantingswater voor algemeen voorkomende amfibieën zoals kleine watersalamander, groene kikker en gewone pad. Deze soorten zijn weliswaar beschermd, maar vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien vindt geen directe aantasting plaats van deze vijver of de directe oeverzone. Voor de meeste soorten reptielen is het onderzoeksgebied ook ongeschikt als leefgebied. Het Park Suyderwijk vormt potentieel geschikt leefgebied voor de ringslang. Er zijn geen waarnemingen van de ringslang bekend uit het onderzoeksgebied of de directe omgeving, maar in 2016 is wel een ringslang gevonden in het buitengebied van Drachten niet ver van het onderzoeksgebied. Met name de vijvers in het park met natuurvriendelijke oevers zijn geschikt als foerageergebied. In het onderzoeksgebied (dat grenst aan zo'n vijver) zijn tijdens het veldbezoek geen geschikte broedhopen aangetroffen langs de oeverzones van de vijver. Aanwezigheid van voortplantingsplaatsen kan dus op voorhand worden uitgesloten. De strook met opslag van jonge zwarte elzen vormt wel geschikt leefgebied voor de ringslang. Van essentieel leefgebied is echter geen sprake. Het betreft slechts een zeer klein deel van een veel groter aaneengesloten geschikt leefgebied in het Park Suyderwijk. Er blijft voldoende geschikt leefgebied voor de ringslang aanwezig. De functionaliteit van het Park Suyderwijk als potentieel leefgebied voor de ringslang komt niet in het geding.

Nader onderzoek naar amfibieën, reptielen en vissen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend uit het onderzoeksgebied. Elders in Drachten komt wel de beschermde libelsoort groene glazen-

maker voor. De soort is aanwezig in de deelgebieden De Folgeren en Fennepark aan de noordzijde van Drachten. Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied aangetroffen. Het onderzoeksgebied bevat ook geen geschikte biotopen voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. In de naastgelegen vijver is geen krabbenscheer aanwezig dat kan dienen als waardplant voor de groene glazenmaker. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied kan derhalve worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De voorgenomen ingreep leidt – behalve mogelijk als gevolg van stikstofdepositie – niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000. Voor het aspect stikstofdepositie zijn nadere stikstofberekeningen nodig om te bepalen of sprake kan zijn van significante gevolgen. Indien dit het geval is, dan is mogelijk een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming aan de orde.

5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

In het onderzoeksgebied zijn geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde planten of verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden of vliegroutes van niet-vrijgestelde beschermde diersoorten aanwezig. Wel kunnen enkele algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren voorkomen waarvoor een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Tevens kunnen algemeen voorkomende (zang)vogels in het onderzoeksgebied broeden, waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Er dient rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen. Nestelende of broedende vogels mogen tijdens het broedseizoen niet worden verstoord.

Nader onderzoek naar beschermde soorten planten of dieren is niet noodzakelijk en het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.3 Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen ingreep leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van Friesland ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.